

ظرفیت‌ها و فرصت‌های اربعین در تربیت نسل تمدن‌ساز مقاومت

در نشست تخصصی ظرفیت‌ها و فرصت‌های اربعین در تربیت نسل تمدن‌ساز مقاومت که امروز، ۲۴ تیرماه در دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد، با تأسی بر سخنان رهبر شهید انقلاب اسلامی، اربعین، رسانه پر قدرت عاشورا و نهضت حسینی عنوان شد.

در نشست تخصصی ظرفیت‌ها و فرصت‌های اربعین در تربیت نسل تمدن‌ساز مقاومت که امروز، ۲۴ تیرماه در دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد، با تأسی بر سخنان رهبر شهید انقلاب اسلامی، اربعین، رسانه پر قدرت عاشورا و نهضت حسینی عنوان شد.

اربعین؛ رسانه پر قدرت عاشورا و نهضت حسینی به گزارش خبرنگار ایکن، نشست تخصصی «ظرفیت‌ها و فرصت‌های اربعین در تربیت نسل تمدن‌ساز مقاومت» امروز چهارشنبه، ۲۴ تیرماه از سوی شورای بانوان کمیته آموزشی فرهنگی ستاد مرکزی اربعین با هدف تبیین ظرفیت‌های راهبردی این حرکت مردمی در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، تربیتی و تمدنی در محل سالن شهید چمران دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد.

در ابتدای این نشست، معصومه فرزانه، دبیر همایش طی سخنانی با اشاره به شخصیت والای امام شهید انقلاب اسلامی اظهار کرد: امام شهید انقلاب اسلامی برای ملت ایران تنها یک رهبر نبود، بلکه مراد، مقتدا و راهنمای مسیر عزت، مقاومت و آرمان‌های حسینی به شمار می‌رفت.

وی تأکید کرد: زندگی سراسر مجاهدت و اخلاص رهبر شهید انقلاب اسلامی از آغاز تا پایان، جلوه‌ای از حیات شهیدانه بود و ایشان تمام عمر پربرت خود را در مسیر خدمت به اسلام، انقلاب و مردم سپری کرد.

فرزانه با اشاره به تشییع تاریخی پیکر مطهر رهبر شهید انقلاب اسلامی این مراسم را یکی از کم نظیرترین اجتماعات مردمی در تاریخ جهان توصیف کرد و افزود: شخصیت، نفوذ معنوی و جایگاه بی‌بدیل ایشان نه تنها در دوران معاصر، بلکه در تاریخ ماندگار خواهد بود.

شهادت؛ اوج حیات انسان‌های الهی

وی همچنین با بیان اینکه شهادت، اوج حیات انسان‌های الهی است اظهار کرد: رهبر شهید انقلاب اسلامی با مجاهدت، ایثار و فداکاری، نهال مقاومت را به درختی تنومند تبدیل کرد و با هدایت انقلاب اسلامی، پایه‌های استکبار را به چالش کشید. ایشان با تقدیم همه توان و عمر خویش در راه اسلام و انقلاب، الگویی ماندگار از ایمان، استقامت و تمدن‌سازی را برای ملت‌های آزاده جهان به یادگار گذاشت.

وی با تأکید بر نقش زنان در استمرار گفتمان مقاومت اسلامی اظهار کرد: مقاومت زنان، امتداد غیرت مردان الهی است. اگر عاشورا آغاز نهضت بود، استمرار و جاودانگی این نهضت با مجاهدت‌ها و پیام‌رسانی حضرت زینب کبری (س) در اربعین رقم خورد. حضرت زینب (س) پرچمدار مقاومت فکری و رسانه‌ای عاشورا بود و الگویی ماندگار برای همه آزادگان جهان به شمار می‌رود.

وی افزود: مؤلفه‌های زن‌عاشورایی در گفتمان مقاومت اسلامی، برگرفته از سیره حضرت زینب (س) است؛ الگویی که عفاف را در کنار حضور فعال و مسئولانه در عرصه‌های اجتماعی معنا می‌کند. امروز نیز زنان مؤمن، مجاهد و پیروان مکتب اهل بیت (ع)، با تأسی به این الگو، حضوری اثرگذار در میدان‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و جهادی دارند.

فرزانه شجاعت در میدان، استواری در خانواده و روشننگری را از مهمترین ویژگی‌های زن تراز گفتمان مقاومت برشمرد و گفت: جهاد تبیین، احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر و تربیت نسل مؤمن و انقلابی، از مهم‌ترین مسئولیت‌هایی است که باید در سطوح مختلف جامعه مورد توجه قرار گیرد.

وی با اشاره به اهمیت خانواده در استمرار جبهه حق تصریح کرد: تربیت فرزندان صالح، مجاهد و سربازان جبهه حق، رسالتی بزرگ بر عهده خانواده‌هاست و توجه به مسئله فرزندآوری نیز در همین چارچوب، از مطالبات و آرمان‌های مهمی است که باید با جدیت دنبال شود.

فرزانه در پایان اظهار کرد: امروز زنان مؤمن، فرهیخته و آگاه، با ایمان راسخ و عقلانیت سیاسی، در کنار همسران و فرزندان خود در عرصه های مختلف حضوری فعال دارند و حتی در سخت ترین شرایط و زیر شدیدترین تهدید های دشمن نیز از آرمان های خود دفاع می کنند و در مسیر جبهه حق استوار مانده اند.

در ادامه، مینو اصلانی، مسئول کارگروه بانوان ستاد مرکزی اربعین نیز طی سخنانی با اشاره به مسئولیت های خطیر پیش روی جامعه، به ویژه بانوان، اظهار کرد: با گشوده شدن این مسیر و فراهم شدن ظرفیت سازی عمیق تاریخی، به ویژه برای زنان، وظیفه داریم بیش از گذشته برای معرفی الگوی «زن تراز انقلاب اسلامی» تلاش کنیم.

وی افزود: زن در منظومه فکری امام و رهبر انقلاب اسلامی، شخصیتی برخوردار از عفاف، شرافت، بزرگی و کرامت انسانی است و می تواند به عنوان نعمتی الهی و الگویی الهام بخش برای جهان امروز معرفی شود. بر همین اساس، تلاش خواهیم کرد در قالب این سلسله نشست ها، این الگو را هرچه بیشتر به جامعه جهانی معرفی کنیم.

اربعین مسیر تمدنی و تاریخ ساز

اصلانی با تأکید بر اهمیت راهپیمایی اربعین به عنوان مسیری تمدنی و تاریخ ساز، تصریح کرد: امیدواریم با همفکری و همراهی اندیشمندان و صاحب نظران، بتوانیم پیام و الگوی جایگزین و الهام بخشی را به زنان جهان، به ویژه زنانی که در بند انواع سلطه و استعمار قرار دارند، ارائه کنیم.

وی در ادامه با خیرمقدم به حاضران، ابراز امیدواری کرد شرکت کنندگان از مباحث و برنامه های این نشست بهره مند شوند و افزود: دیدگاه ها و پیشنهاد های ارزشمند صاحب نظران می تواند در تداوم و ارتقای این سلسله نشست ها در ایام اربعین و پس از آن مؤثر باشد.

اصلانی در پایان از دانشگاه تربیت مدرس به دلیل فراهم کردن بستر برگزاری این نشست، همچنین از مسئولان دانشگاه، ستاد اربعین، شورای بانوان و تمامی دست اندرکاران برگزاری برنامه قدردانی کرد و از حضور صمیمانه شرکت کنندگان، اعم از خواهران و برادران حاضر در مراسم، تشکر و تقدیر کرد.

در ادامه، شهیدی، استاد دانشگاه نسبت به ارائه مقاله خود اقدام کرد و طی سخنانی اظهار کرد: این پژوهش با تمرکز بر دیدگاه های امام شهید انقلاب، به موضوع «تربیت نسل مقاوم» می پردازد. با توجه به اینکه نسل جدید کشور تجربه مستقیمی از دوران جنگ تحمیلی نداشته است، پرداختن به مفهوم مقاومت از منظر تربیتی و فرهنگی، ضرورتی دوچندان یافته است. از همین رو، در این مقاله بیش از آنکه به ابعاد امنیتی و سیاسی مقاومت پرداخته شود، بر تربیت نسلی مقاوم با تأکید بر حوزه فرهنگی تمرکز شده است.

وی افزود: پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی و با واکاوی آثار، سخنرانی ها و نگاشته های رهبر شهید انقلاب، به شناسایی عوامل مؤثر در تربیت نسل مقاوم پرداخته است. بر اساس یافته های این تحقیق، تأکید مکرر رهبر شهید انقلاب بر ضرورت حضور فعال نسل انقلابی در عرصه های فرهنگی و سیاسی، نشان دهنده اهمیت صبر، استقامت، استمرار در مسیر حق و تداوم عمل در شکل گیری روحیه مقاومت است.

شهیدی تصریح کرد: همچنین نتایج این پژوهش بیانگر آن است که تربیت نسل مقاوم در ساحت عمل، مستلزم تقویت مؤلفه های معرفتی و اعتقادی است. از جمله مهم ترین این مؤلفه ها می توان به ایمان، بصیرت، حسن ظن به وعده نصرت الهی، آگاهی، امید به آینده، احساس برتری جبهه حق بر دشمنان، باور به امکان حل مشکلات و در نهایت دستیابی به تمدن نوین اسلامی اشاره کرد.

در ادامه، کوهساری، عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء(س) طی سخنانی کوتاهی نسبت به ارائه چکیده مقاله خود اقدام کرد و گفت: پژوهش بنده با عنوان «استخراج الگوی نقش زنان و خانواده در زیست جهان اربعین با رویکرد تربیت و تمدن سازی» در حال انجام است. این پژوهش با الهام از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، به تبیین نقش زنان و خانواده در فرآیند جامعه سازی و تمدن سازی می پردازد. بر این اساس، زیست جهان اربعین به عنوان یکی از مهمترین بستر های تحقق این اهداف، مورد توجه قرار گرفته است.

وی گفت: این پژوهش با رویکردی کیفی و مبتنی بر نظریه داده بنیاد در حال اجراست. اربعین، به عنوان بزرگ ترین اجتماع داوطلبانه جهان اسلام، صرفاً یک آیین زیارتی نیست، بلکه عرصه ای پویا برای بازتولید ارزش های دینی، تقویت سرمایه اجتماعی،

انتقال فرهنگ عاشورایی و شکل گیری ظرفیت های تربیتی و تمدنی به شمار می رود. در این میان، زنان و خانواده به عنوان بنیادی ترین نهاد های تربیتی و جامعه پذیری، نقشی محوری در انتقال و بازتولید هویت دینی، توسعه فرهنگ خدمت و استمرار فرهنگ اربعین ایفا می کنند.

کوهساری ادامه داد: با وجود اهمیت این موضوع، بررسی نظام مند سازوکار های نقش آفرینی زنان و خانواده در پیوند میان اربعین، تربیت و تمدن سازی، به ویژه در ادبیات پژوهشی، با خلأ های جدی مواجه است. بررسی مطالعات پیشین نیز نشان می دهد تاکنون الگوی مفهومی جامعی درباره نقش زنان و خانواده در زیست جهان اربعین ارائه نشده است.

وی افزود: مشارکت کنندگان این پژوهش را فعالان، نخبگان و صاحب نظران حوزه های مطالعات زنان، علوم تربیتی، جامعه شناسی، مطالعات اربعین، فرهنگ و ارتباطات، همچنین پزشکان داوطلب، فعالان جهادی و موکب داران مسیر پیاده روی اربعین تشکیل می دهند. نمونه گیری به صورت هدفمند و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه خواهد یافت و داده ها از طریق مصاحبه های عمیق نیمه ساختاریافته گردآوری می شود. تحلیل داده ها نیز همزمان با فرایند گردآوری و با استفاده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام خواهد شد.

کوهساری بیان کرد: انتظار می رود نتایج این پژوهش به شناسایی ابعاد، شرایط، راهبرد ها و پیامد های نقش زنان و خانواده در گسترش فرهنگ اربعین و ارائه الگویی مفهومی برای تبیین سازوکار های تربیت تمدنی در بستر این فرهنگ منجر شود. این الگو می تواند مبنایی نظری و کاربردی برای سیاست گذاری، توانمندسازی خانواده و تقویت نقش آفرینی زنان در مسیر تحقق تمدن نوین اسلامی باشد.

الگوی سوم زن مسلمان

وی اظهار کرد: همچنین این پژوهش درصدد تبیین الگویی از «زن مسلمان» است که در بیانات رهبر معظم انقلاب از آن با عنوان «الگوی سوم زن مسلمان» یاد شده است؛ الگویی که نه مبتنی بر نگاه ابزاری و سرمایه محور غرب به زن است و نه در چارچوب الگو های منفعل سنتی تعریف می شود، بلکه با الهام از فرهنگ اهل بیت(ع)، نهضت عاشورا و فرهنگ اربعین، زن مسلمان را شخصیتی عقیق، شریف، اثرگذار و دارای نقش محوری در خانواده، جامعه و عرصه های سیاست گذاری اجتماعی معرفی می کند.

در ادامه، نیره قوی، استاد حوزه و دانشگاه نیز طی سخنانی ضمن ارائه مقاله خود با عنوان «ظرفیت های تمدنی راهپیمایی اربعین در اندیشه رهبر شهید انقلاب» گفت: این پژوهش با بهره گیری از روش فراترکیب، تمامی بیانات، آثار، کتاب ها، مقالات و پایان نامه های مرتبط با دیدگاه های رهبر شهید انقلاب درباره اربعین را مورد بررسی قرار داده است.

وی با اشاره به فلسفه قیام عاشورا اظهار کرد: امام حسین(ع) هدف از قیام خود را اصلاح امت اسلامی، احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر و مقابله با ظلم و انحراف بیان کرده اند و از این منظر، راهپیمایی اربعین را می توان بزرگ ترین جلوه معاصر احیای فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر در جهان اسلام دانست.

این پژوهشگر با تبیین مفهوم تمدن در اندیشه اسلامی افزود: تمدن صرفاً به معنای شهرنشینی یا پیشرفت مادی نیست، بلکه ایجاد نظم، فراهم کردن زمینه رشد و تعالی انسان، تحقق عدالت، توسعه علمی، اخلاق، معنویت و شکوفایی استعداد های انسانی را نیز در بر می گیرد. از این منظر، تمدن نوین اسلامی بر پایه ایمان، قرآن، عقلانیت، علم، اخلاق، معنویت و مردم سالاری دینی شکل می گیرد.

قوی با اشاره به یافته های پژوهش خود تصریح کرد: در اندیشه رهبر شهید انقلاب، مؤلفه هایی همچون ایمان و خدا محوری، قرآن محوری، خردورزی، علم همراه با معنویت، اخلاق، مجاهدت، مردم سالاری دینی، عدالت، رفاه عمومی، اقتصاد سالم، رسانه های متعدد، هنر متعدد، روابط بین الملل مبتنی بر عزت و استقلال و همچنین اجتهاد پویا، از مهم ترین شاخص های تمدن نوین اسلامی به شمار می روند.

به گفته وی، راهپیمایی اربعین ظرفیت های گسترده ای برای تحقق این مؤلفه ها دارد و به عنوان بزرگ ترین اجتماع مردمی جهان، بستری برای تقویت هویت اسلامی، همبستگی امت، گسترش فرهنگ عاشورا، انتقال ارزش های دینی، تبادل فرهنگی، افزایش سرمایه اجتماعی و تقویت اعتماد به نفس امت اسلامی فراهم می کند.

این استاد دانشگاه با اشاره به نقش زنان در نهضت عاشورا اظهار کرد: در اندیشه رهبر شهید انقلاب، حضرت زینب(س) آغازگر

حرکت تبیینی اربعین و پیام رسان نهضت عاشورا معرفی شده اند. اگرچه قیام عاشورا با رهبری امام حسین(ع) شکل گرفت، اما استمرار پیام آن مرهون نقش آفرینی حضرت زینب(س) در عرصه جهاد تبیین و روشنگری است.

وی اربعین را «رسانه قدرتمند عاشورا» توصیف کرد و گفت: این حرکت عظیم مردمی، نمادی بی بدیل از وحدت، ایمان، ایثار و همبستگی مسلمانان است و از ظرفیت بالایی برای تحقق اهداف تمدن نوین اسلامی برخوردار است.

این پژوهشگر در پایان تأکید کرد: بر اساس دیدگاه رهبر شهید انقلاب، اربعین تنها یک آیین مذهبی نیست، بلکه حرکتی تمدن ساز، هویت آفرین و بستر ساز بیداری اسلامی است که می تواند نقش مهمی در تحقق تمدن نوین اسلامی و تقویت جایگاه امت اسلامی در نظام جهانی ایفا کند.

در ادامه، حسین نصیرزاده، فرمانده مرکز مقاومت بسیج وزارت علوم و دانشگاه های کشور نیز طی سخنانی با قدردانی از برگزارکنندگان نشست های علمی اربعین، اظهار کرد: از مسئولان و برگزارکنندگان این نشست ها که با اهتمام ویژه در دانشگاه ها پیگیر مباحث علمی و پژوهشی حوزه اربعین هستند، صمیمانه تشکر و قدردانی می کنم.

وی با اشاره به اهمیت فعالیت های پژوهشی در حوزه اربعین و نهضت عاشورا افزود: تلاش های علمی و پژوهشی شما، اعم از تدوین مقالات، انجام پژوهش ها و برگزاری نشست های تخصصی درباره حضرت اباعبدالله الحسین (ع) و فرهنگ اربعین، علاوه بر آثار معنوی، نتایج ارزشمند و ماندگاری در عرصه علمی و فرهنگی به همراه دارد.

وی ادامه داد: ثمره این تلاش ها، آگاهی بخشی، تبیین معارف عاشورا و بیدارسازی افکار عمومی در جهان اسلام است. امروز وظیفه ما تنها روایت تاریخ نیست، بلکه باید با پژوهش، نگارش و تولید علم، پیام نهضت حسینی را به جهانیان منتقل کنیم و زمینه شناخت عمیق تر این مکتب را فراهم آوریم.

نصیرزاده با تأکید بر اثرگذاری فعالیت های علمی در حوزه اربعین بیان کرد: نشست های علمی، همایش ها و پژوهش های انجام شده در این عرصه، بدون تردید آثار خود را در جهان اسلام نشان خواهد داد و نقش مهمی در گسترش فرهنگ عاشورا و تبیین ارزش های قیام امام حسین (ع) ایفا خواهد کرد.

وی همچنین از مجموعه دانشگاهیان، استادان، پژوهشگران، دانشجویان، بسیجیان، مسئولان دانشگاه ها، فرمانداران و تمامی دست اندرکاران برگزاری این برنامه ها قدردانی کرد و گفت: امیدواریم با استمرار این نشست های علمی، به ویژه در حوزه معنویت و اربعین، بتوانیم رسالت علمی و فرهنگی خود را به بهترین شکل انجام دهیم.

وی در پایان با بیان اینکه خدمت در مسیر ترویج فرهنگ حسینی بزرگ ترین افتخار است، تصریح کرد: در کنار همه مسئولیت ها و جایگاه های دنیوی، نوکری حضرت اباعبدالله الحسین (ع) بزرگترین افتخار برای هر انسان مؤمن است و امیدواریم همواره در این مسیر، سربازی شایسته برای مکتب حسینی باشیم.

یادآور می شود، در پایان این مراسم و با حضور مسئولان حاضر از دو جلد کتاب ویژه مناسک اربعین حسینی رونمایی و از خانواده شهید محمدمهدی ازگلی، دانشجوی رشته فیزیک مهندسی که در جنگ رمضان و در بمباران آمریکای جنایتکار به شهادت رسید، تجلیل و تکریم شد.

ایکنا